

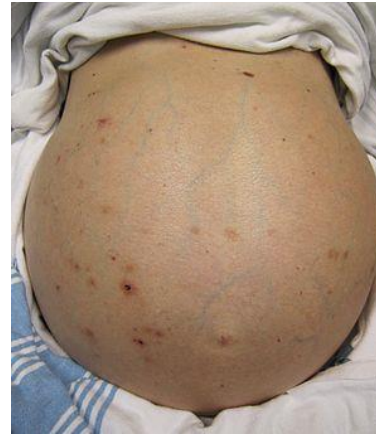

مرکز آموزشی و درمانی سبنا

آسیت

آسیت به معنای جمع شدن مایع اضافی در شکم و ورم شکم است.

آسیت می تواند در مراحل پیشرفته نارسایی قلبی دیده شود. در مورد بیماری های کلیه که یکی از آنها دفع شدید پروتئین از کلیه هاست نیز در صورت وخامت می تواند آسیت ایجاد شود. اما عامل اصلی آسیت، سیروز کبدی است. سیروز کبدی به معنای آسیب ساختمان و عملکرد کبدی است. اما سیروز چگونه باعث تجمع مایع در شکم آسیت می شود؟ از آنجا که خون سیاهرگی بیشتر احشای شکمی باید قبل از رسیدن به قلب از کبد رد شود و در آنجا فیلتر شود، وقتی ساختمان کبد بر اثر سیروز به هم می ریزد، راه رسیدن خون به قلب سد می شود و به این ترتیب مایع در شکم تجمع می کند. از طرفی کبد که محل اصلی ساختن آلبومین است بر اثر بیماری سیروز نمی تواند آلبومین بسازد و کم شدن آلبومین خون باعث خروج پلاسما از داخل رگ ها به بیرون می شود. علت دیگر آسیت می تواند انواع سرطان های داخل شکم مثل معده، سرطان کبد و سرطان روده بزرگ باشد که سرطان البته شیوع کمتری نسبت به سیروز دارند، ولی به عنوان اولین تظاهر این بیماری ها اهمیت دارند.

انواع آسیت:

آسیت های بدخیم: آسیت ناشی از سرطان پیشرفته یک عارضه ناراحت کننده است که اغلب به مراقبت های بیمارستانی نیاز دارد.

کاشته شدن کانون های سرطان در صفاق باعث تحریک ترشح مایع آسیت می شود، در حالی که جذب آن را از طریق مجاری لنفاوی دیافراگماتیک متوقف می کند. آسیت های بدخیم در انسداد پیشرفته وریدی یا لنفاوی نیز دیده می شوند، حتی اگر سلول های تومورال آزاد در صفاق وجود نداشته باشد.

سیتولوژی در ۶۰٪ تا ۹۰٪ از موارد مثبت می شود.

آسیت های لنفاوی: تجمع مایع لنف آزاد در حفره صفاق، نوع نادری از آسیت است. اکثر مبتلایان بالغینی هستند و اکثراً زنان مسن که یک سرطان مخفی نظیر یک لنفوم یا آدنوکارسینوم (در پانکراس یا معده) دارند که باعث انسداد مجاری لنفاوی می شود. آسیت لنفاوی که از ترومای خارجی یا اشتباه جراحی (تخلیه وریدی پورتوسیسستمیک و اعمال جراحی برداشتن آنوریسم شکمی و لنفادنوپاتی خلف صفاقی) ناشی شده باشد، پیش آگهی بهتری دارد. حدود ۱۵٪ از موارد در کودکان دیده می شود (معمولاً بزرگتر از ۱ سال سن) که دچار ناهنجاری های لنفاوی مادرزادی هستند.

درمان آسیت

دو نوع درمان برای آسیت وجود دارد:

درمان اول: استفاده از داروهای مدر (ادرارآور) برای کم کردن حجم خون است که باعث می شود مقداری از حجم خون کم شود و مایع داخل شکم بتدریج کمتر شود. این روش برای بیمار آسان است، ولی داروهای مدر دارای عوارضی هستند که می تواند باعث آزار بیما شود و از طرفی در برخی موارد بیماری با این دارها خوب کنترل نمی شود.

درمان دوم: کشیدن مایع آسیت به تناوب مثلاً هر دو هفته یا هر ماه است، اگر چه این روش برای بیمار اندکی سخت است و نیاز به بستری شدن موقت دارد، ولی گاهی تنها راه درمان است.

مرکز آموزشی و درمانی سینا

راهنمای آموزش بیماران آسیت

تهیه و تنظیم :
الناز پیل افکن

گروه هدف : بیماران

بهمن ۱۳۹۶

در معاینه بالینی دو علامت مهم برای تشخیص آسیت وجود دارد: Shifting Dullness. مایع در حفره شکم با چرخیدن جا به جا می شود به نحوی که در محل تجمع مایع ماتیته ایجاد می شود و در طرف مقابل آن ماتیته از بین می رود.

Fluid Wave: با ضربه به شکم موج در شکم ایجاد می شود. البته برای تشخیص بالینی آسیت حداقل باید ۱۵۰۰ سی سی مایع در شکم جمع شده باشد. در مواردی که به دلیل چاقی و یا مایع کم تشخیص بالینی امکان پذیر نباشد، میتوان از سونوگرافی برای تشخیص آسیت استفاده نمود.

توصیه غذایی:

- ۱- مصرف سبزیجات، میوه های تازه و فیبرهای غذایی
- ۲- از روغن های گیاهی مایع و عمده غذای خود را از غذاهای نشاسته ای مانند برنج و گندم انتخاب کنید.
- ۳- بیشتر از گوشت سفید استفاده کنید (مرغ و ماهی)
- ۴- مصرف روزانه پروتئین باید در حد معمول ۸۰ - ۶۰ گرم باشد. در صورتی که بیمار سابقه پیدایش اختلال ذهنی اخیر داشته باشد باید تا حد ۴۰ - ۳۰ گرم کاهش یابد.
- ۵- از خوردن غذاهای نمک دار مثل پنیر پرهیز کنید.
- ۶- از مصرف خوردنیهای وانیل دار مثل بستنی و بیسکوئیت کارامل دار و بعضی تنقلات مثل آجیل، بادام زمینی، گردو پرهیز گردد.
- ۷- برای جبران کمبودهای ویتامینی توصیه می شود روزانه بطور معمول با تجویز پزشک ولتی ویتامین و کلسیم مصرف گردد.

در نهایت اگر بتوان علت اصلی بیماری را برطرف کرد مثلاً پیوند کبد برای درمان سیروز انجام شود. آسیت به کلی درمان خواهد شد.

علل موثر بر آسیت:

- ۱- پروتئین و اسید آمینه بالا در جیره یکی عوامل تغذیه های ایجاد کننده آسیت می باشد.
- ۲- افزایش سطح آرژنین جیره به دلیل تولید نیتريت اکسید و انبساط عروقی ناشی از آن میزان آسیت را کاهش می دهد.
- ۳- گیاه یوکابه علت مهار آنزیم اوره آز در روده و کاهش تولید آمونیاک سبب کاهش وقوع آسیت می گردد.
- ۴- اسپرین در شرایط هیپوکسی نه در حالت سرما سبب کاهش وقوع آسیت می گردد.
- ۵- مصرف آنتی بیوتیک های فورازولیدون و جنتامایسین در شرایط آسیت توصیه نمی گردد.

فرق آسیت با موارد دیگر اتساع شکم در این است که در آسیت بزرگ شدن شکم قرنیه و سیمتریک است و به خصوص پهلوها حجیم می شود به نحوی که ماتیته در دق پهلوها، از خصوصیات آسیت می باشد.